

Telling dak- en thuisloosheid

Midwest

MAART 2023

ONDERZOEKERS

Nana Mertens
Evelien Demaerschalk
prof. dr. Koen Hermans

Midwest

28/10/22

40 meetellende organisaties

- Grote betrokkenheid van diverse diensten
- Gezinnen met direct betrokken kinderen
- Personen die in de openbare ruimte verblijven ook een realiteit in de regio
- Cijfers voor meer landelijke gemeenten
- Samenwerking tussen diensten voor de dak- en thuislozentelling

getelde personen **793**

549
volwassenen

244
kinderen

man

67,8%

vrouw

32,2%

X/?

0,0%

40 organisaties vulden in totaal 659 vragenlijsten in. De onderzoekers verwijderden 110 dubbeltellingen en onvolledige vragenlijsten. 536 vragenlijsten zijn ingevuld door de hulpverlener/medewerker, 11 vragenlijsten zijn samen met de dak- of thuisloze persoon ingevuld. Voor 2 vragenlijsten is deze informatie onbekend. 17 organisaties namen deel aan de telling maar kenden op de teldag niemand die dak- of thuisloos is. In het rapport geeft elke titel weer voor hoeveel personen de vraag werd ingevuld. Percentages zijn berekend op basis van het aantal ingevulde antwoorden, dus exclusief de missende waarden. De cijfers voor de groep Oekraïense vluchtelingen maken geen deel uit van de resultaten. Deze cijfers vermelden we apart op p. 13.

Ingevulde vragenlijsten (# 659)

Aantal dak- en thuisloze personen

ETHOS Light categorie	Volwassenen # 549	%	Waarvan mannen %	Waarvan vrouwen %	Kinderen # 244	%
1- in openbare ruimte	18	3,3	94,4	5,6	0	0,0
2- in noodopvang	26	4,7	80,8	19,2	0	0,0
3- in opvang en tijdelijk verblijf	110	20,0	56,4	43,6	111	45,5
4- in instelling	80	14,6	75,0	25,0	20	8,2
5- in niet-conventionele ruimte (garage, tent,...)	31	5,6	83,9	16,1	10	4,1
6- bij familie of vrienden	218	39,7	65,6	34,4	61	25,0
7- in woning met dreigende uithuiszetting	60	10,9	65,0	35,0	42	17,2
situatie 28/10 onbekend, dak- of thuisloosheid bevestigd	6	1,1	66,7	33,3	0	0,0

57 ACUUT DAKLOOS

10,5% van de getelde personen is acut dakloos. Zij verblijven op straat, in de nachtopvang, in een auto of vrachtwagen, in een kraakpand, in een garage of in een tent. De meerderheid van deze groep is man (87,7%).

43 HOUSING FIRST

8,9% van de getelde personen is langer dan 2 jaar dak- of thuisloos en kampt met een (vermoedelijke) verslavings- en/of een (vermoedelijke) mentale problematiek.

Zij verblijven voornamelijk bij familie of vrienden (46,5%) en in opvang en tijdelijk verblijf (20,9%). De personen die tot deze doelgroep Housing First behoren zijn voornamelijk mannen (72,1%).

125 JONGVOLWASSENEN

22,8% van het aantal getelde personen is 16-25 jaar.

Zij verblijven voornamelijk bij familie of vrienden (50,4%) en in opvang en tijdelijk verblijf (15,2%). Meer dan een derde van de jongvolwassenen is vrouw (37,6%).

120 MET DIRECT BETROKKEN KINDEREN

Bij 120 dak- en thuisloze personen (21,9%) zijn in totaal 244 minderjarige kinderen direct betrokken. Zij delen dezelfde verblijfplaats als hun ouder(s). Bij 62 personen gaat het om 3 of meer kinderen.

Bij 132 volwassenen zijn in totaal 196 kinderen indirect betrokken. Zij delen de verblijfplaats van hun dak- of thuisloze ouder (s) niet.

In opvang en tijdelijk verblijf (ETHOS Light 3, # 107)

Opvang en tijdelijk verblijf	Volwassenen # 107	%	Kinderen # 110	%
Crisisopvang	4	3,7	0	0,0
Residentieel opvangcentrum (CAW)	5	4,7	2	1,8
Begeleid wonen (zonder huurcontract)	3	2,8	0	0,0
Vluchthuis (Beveiligde opvang)	10	9,3	25	22,7
Woonst korte duur lokaal bestuur (doorgangs/noodwoning OCMW)	71	66,4	73	66,4
Woonst korte duur niet lokaal bestuur	9	8,4	4	3,6
Hotel, jeugdherberg	2	1,9	0	0,0
Opvangcentrum buiten regio	1	0,9	2	1,8
Ander of onbekend	2	1,9	4	3,6

Voor 3 personen en voor 1 direct betrokken kind ontbreekt de informatie over de verblijfplaats in opvang en tijdelijk verblijf.

"16 OCMW's bieden doorgangswoningen aan en er is beveiligde opvang in de regio. Toch zien we dat er meer aanbod is in omliggende regio's."

In instelling (ETHOS Light 4, # 80)

Voor 1 persoon is de instelling onbekend. Van de 30 personen (50,0%) die langer in de instelling verblijven wegens gebrek aan een woonoplossing, verblijven 15 personen in een LOI, 7 personen in een psychiatrisch ziekenhuis/centrum, 6 personen in een gevangenis en 1 persoon in de jeugdhulp.

19 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een LOI, 1 kind in een algemeen ziekenhuis.

21
gevangenis
26,3%

6
algemeen
ziekenhuis
7,5%

16
psychiatrisch
ziekenhuis
20,0%

2
jeugdhulp
2,5%

0
beschut wonen

34
lokaal
opvanginitiatief
42,5%

0
opvangcentrum
Fedasil

0
residentiële
drughulp

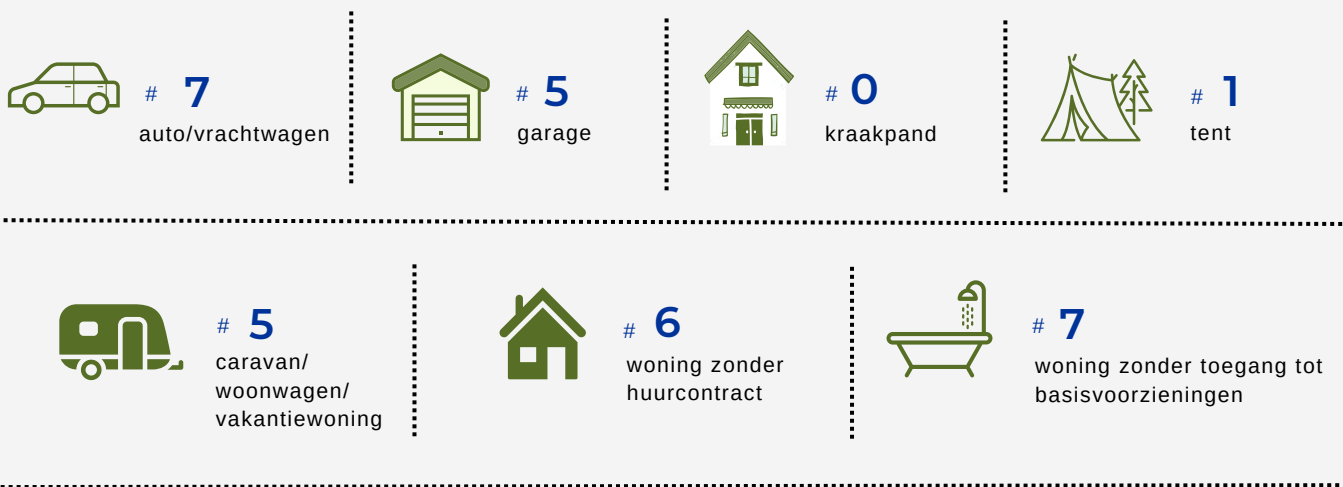
50,0% verblijft langer wegens gebrek aan woonoplossing

36,7% verlaat binnen de maand instelling zonder woonoplossing

In niet-conventionele ruimte (ETHOS Light 5, # 31)

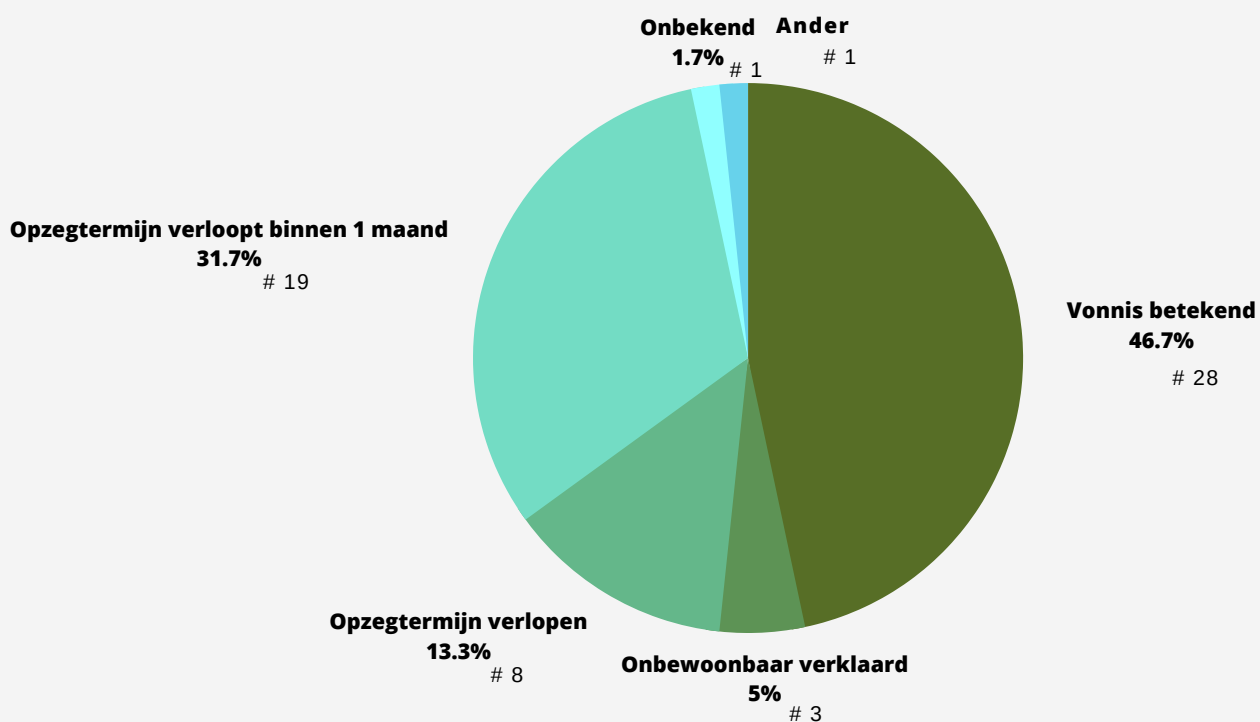
Voor geen enkele persoon is de niet-conventionele ruimte onbekend.

5 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een woning zonder huurcontract, 4 kinderen in een woning zonder toegang tot basisvoorzieningen en 1 kind in een caravan/woonwagen/vakantiewoning.

In woning met dreigende uithuiszetting (# 60)

22 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een woning met een verlopen opzegtermijn of een opzegtermijn die zal verlopen binnen de maand, 19 kinderen in een woning met betekend vonnis en 1 kind in een woning die onbewoonbaar verklaard is.

Verblijfplaats twee weken voor teldag

Naast de verblijfplaats van 27 op 28 oktober 2022 wordt ook de verblijfplaats twee weken voor de teldag in kaart gebracht. Er wordt aangegeven waar de persoon verbleef in de periode 14-27 oktober 2022. Aangezien de verblijfplaats in deze periode kan variëren, kunnen er per persoon meerdere verblijfplaatsen aangeduid worden. Onderstaande cijfers geven de verandering in verblijfplaats weer.

Verblijfplaats 2 weken voor teldag

		in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting
Verblijfplaats teldag	1 in openbare ruimte	14	1	1	1	2	4	0
	2 in noodopvang	4	24	1	0	2	4	0
	3 in opvang en tijdelijk verblijf	1	3	105	1	0	4	0
	4 in instelling	0	0	1	73	0	5	3
	5 in niet-conventionele ruimte	1	1	2	0	25	4	2
	6 bij familie of vrienden	5	4	3	5	2	213	0
	7 in woning met dreigende uithuiszetting	0	0	0	2	0	1	57
	onbekend	1	0	1	0	0	5	0
TOTAAL	26	33	114	82	31	240	62	

In de twee weken voor de teldag brachten 26 personen minstens 1 nacht door in de openbare ruimte.

Verblijfplaats per gemeente

Leeswijzer

Deze tabel geeft een indicatie van het aantal dak- en thuisloze personen die op de teldag verbleven in de gemeente. De accuraatheid van deze cijfers hangt samen met:

- Aanbod voor dak- en thuisloze personen
- Aanwezigheid instellingen
- Participatie van de lokale diensten aan de telling

Per 1.000 inwoners

Kleine gemeente

Middelgrote stad

Grotere stad

"De personen die in de openbare ruimte verblijven zijn een herkenbare groep. De cijfers tonen dat zij in Roeselare, Izegem en Tielt verblijven, de drie steden van de regio. Ook dat is herkenbaar."

"De aanwezigheid van instellingen in de gemeenten Ruiselede (gevangenis) en Pittem (psychiatrisch ziekenhuis) zien we terug in de cijfers."

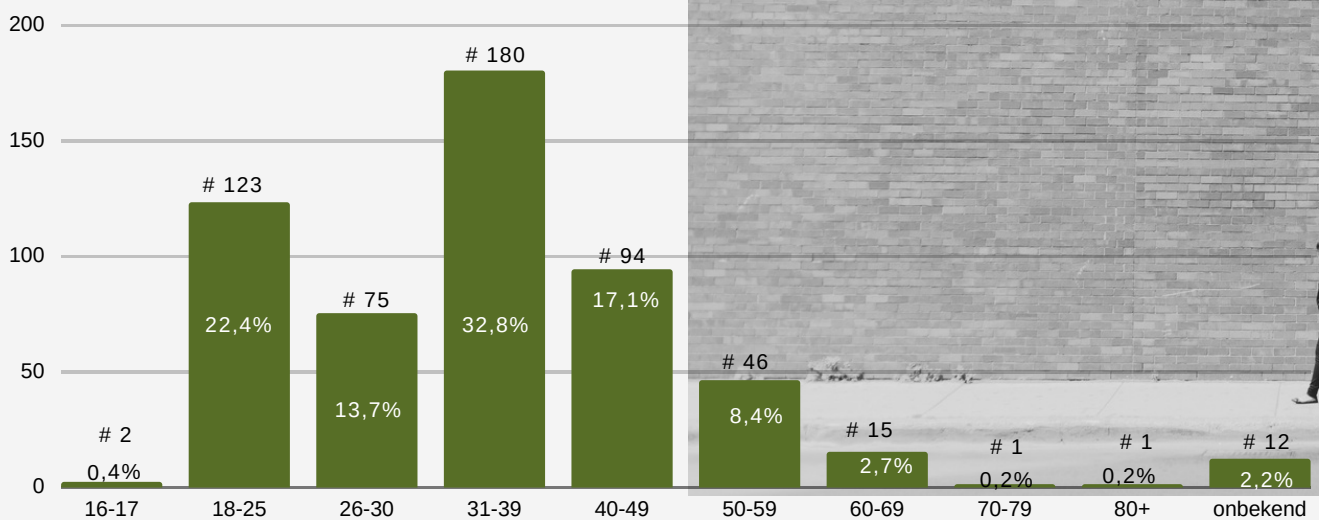
	in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting	onbekend	TOTAAL	per 1.000 inwoners
Ardoioe	0	0	3	0	0	3	1	0	7	0,75
Hooglede	0	0	1	1	2	4	0	0	8	0,79
Ingelmunster	0	0	8	0	1	2	0	0	11	0,96
Izegem	2	2	14	1	2	24	12	0	57	1,97
Ledegeem	0	0	1	0	1	5	0	0	7	0,72
Lichtervelde	0	0	0	3	0	2	1	0	6	0,66
Meulebeke	0	0	3	8	0	5	2	0	18	1,62

Verblijfplaats per gemeente

	in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting	onbekend	TOTAAL	per 1.000 inwoners
Moorslede	0	0	2	0	2	8	1	0	13	1,14
Oostrozebeke	0	0	3	0	1	2	0	0	6	0,75
Pittem	0	0	0	10	2	2	0	0	14	2,05
Roeselare	13	20	49	10	10	114	17	0	233	3,56
Ruislede	0	0	1	7	0	0	1	0	9	1,64
Staden	0	0	1	4	0	0	4	0	9	0,77
Tielt	1	0	15	6	3	15	12	0	52	2,51
Wielsbeke	0	0	2	0	0	1	1	0	4	0,4
Wingene	0	0	1	2	3	3	2	0	11	0,73
ander	2	4	5	25	1	19	6	1	63	
onbekend	0	0	1	3	2	8	0	5	19	

Profielkenmerken

Leeftijd (# 549)

Nationaliteit (# 548)

64,8%

Belgische nationaliteit
355

Geboorteland (# 541)

58,8%

geboren in België
318

Bij niet-Belgen (# 193)

10,9% EU-burger
21

78,8% niet-EU-burger
152

Verblijfstatuut (# 188)

31,9%
permanent
verblijf
60

46,8%
tijdelijk
verblijf
88

13,3%
onwettig
verblijf
25

2,1%
in
procedure
4

Top 5 andere geboortelanden (# 223)

Afghanistan
33

Syrië
19

Marokko
17

Roemenië
11

Eritrea
10

Huishouden (# 549)

Het huishouden bestaat uit de personen met wie de dak- of thuisloze persoon een verblijfplaats deelt. Het gaat om de personen met wie de persoon samenleeft en om private huishoudens (bv. geen studentenhuizen).

15 personen (2,8%) vormen een huishouden samen met hun ouder(s), voor 16 personen (2,9%) gaat het om een ander familieverband. Voor 12 personen is deze informatie onbekend.

63,0%

alleenstaand
zonder kinderen

346

5,5%

koppel
zonder kinderen

30

14,4%

alleenstaand
met kinderen

79

9,3%

koppel
met kinderen

51

Inkomen (# 548)

Per persoon zijn er meerdere inkomensbronnen mogelijk. 9 personen hebben een ander inkomen (bv. groeipakket, leefvergoeding elektronisch toezicht). Voor 46 personen is het inkomen onbekend.

"Een grote groep heeft een inkomen uit werk. We vermoeden dat we deze personen niet zien op het OCMW, tenzij bij budgetbegeleiding."

15,5%

geen inkomen

85

23,4%

inkomen uit werk

128

1,5%

informeel inkomen

8

8,9%

werkloosheidsuitkering

49

27,9%

leefloon

153

15,7%

ziekte-invaliditeit

86

1,8%

pensioen

10

3,6%

handicap

20

Gezondheid (vermoeden van) (# 545)**26,1%**geen
gezondheidsproblemen

142

34,9%

verslaving

190

11,4%chronische
gezondheidsproblemen

62

31,6%mentale
gezondheidsproblemen

172

5,0%fysieke
beperking

27

10,8%verstandelijke
beperking

59

Per persoon zijn er meerdere (vermoedelijke) gezondheidsproblemen mogelijk. Voor 81 personen is deze informatie onbekend. 8 personen hebben andere gezondheidsproblemen.

83 personen (15,2%) kampen met (vermoedelijke) verslavings- en (vermoedelijke) mentale gezondheidsproblemen.

38 personen (7,0%) hebben een (vermoedelijke) verstandelijke beperking en (vermoedelijke) mentale gezondheidsproblemen.

"We hebben in onze dienst het gevoel dat het aantal personen met een verstandelijke beperking sterk stijgt."

"De groep met een vermoedelijke verslavingsproblematiek is hoger dan de groep met vermoedelijke mentale gezondheidsproblemen."

Verleden in een instelling**19,5%**verleden in
psychiatrische
voorziening

107

10,6%verleden in
jeugdhulp

58

17,8%verleden in
gevangenis

97

137 personen verbleven nooit in één van bovenstaande instellingen.

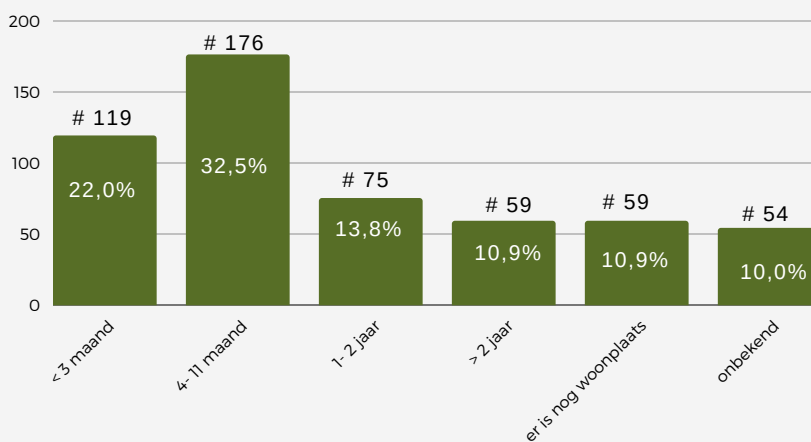
Voor 246 personen is een verleden verblijf in een psychiatrische voorziening onbekend, voor 1 persoon ontbreekt deze informatie.

Voor 249 personen is een verleden verblijf in de jeugdhulp onbekend, voor 2 personen ontbreekt deze informatie.

Voor 191 personen is een verleden verblijf in de gevangenis onbekend, voor 5 personen ontbreekt deze informatie.

Kenmerken dak- en thuisloosheid

Duur dak- en thuisloosheid (# 542)

"Meer dan de helft van de personen zijn minder dan een jaar dak- of thuisloos. Maar 118 zijn al langer dan 1 jaar dak- of thuisloos."

De personen voor wie er nog een woonplaats is, zijn de personen die binnen de maand hun woning dreigen te verliezen.

Aanleiding (# 541)

27,9%

actie huisbaas
(uithuiszetting)

151

20,5%

relatieproblemen

111

15,0%

financiële
problemen

81

14,8%

verslaving

80

12,9%

psychische
problemen

70

Conflict met familie (12,0%), einde huurovereenkomst (9,4%), ontslag uit een instelling (7,4%), (intrafamiliaal) geweld (7,0%), immigratie (6,1%), ongeschikte/onbewoonbare woning (5,7%), conflict met vrienden (4,3%), werkloosheid (3,7%), actie huisbaas (renovatie/verkoop) (2,6%), overmacht (0,6%), overlijden (0,4%), ander (0,6%), onbekend (3,5%).

Per persoon zijn er meerdere aanleidingen mogelijk.

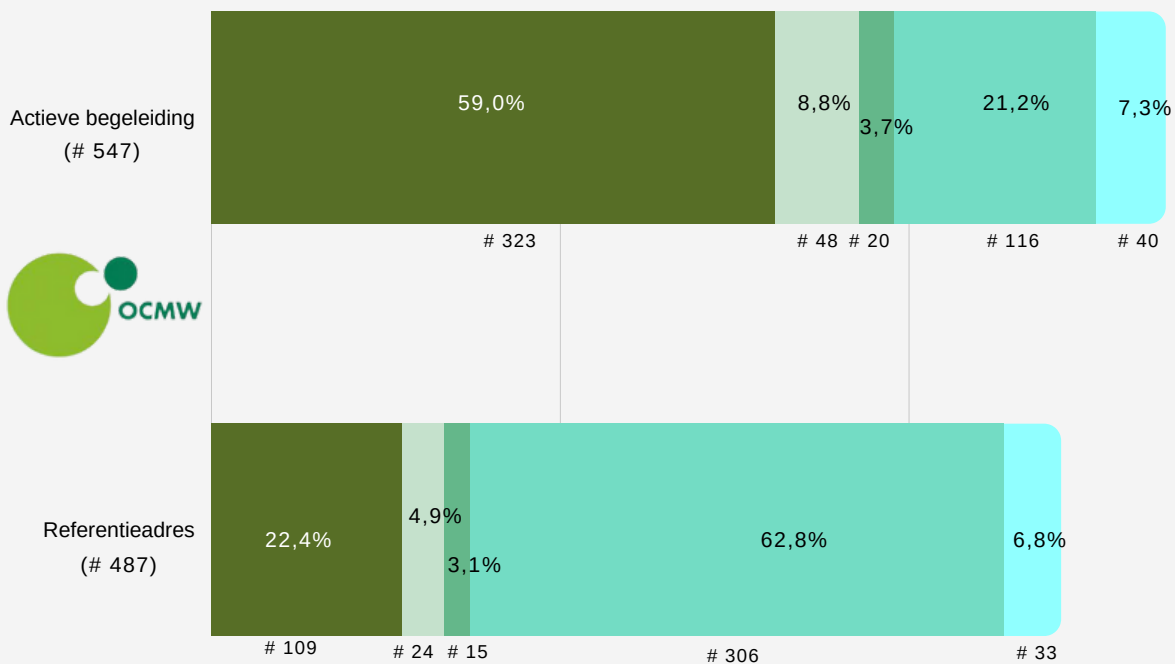
Hulp

391 personen (71,5%) krijgen een actieve begeleiding van een OCMW.

148 personen (30,4%) hebben een referentieadres bij een OCMW. Personen in een woning met dreigende uithuiszetting maken geen deel uit van deze cijfers.

"Niet alle personen die in een doorgangswoning verblijven, krijgen een actieve begeleiding van een OCMW. Dit verschilt sterk per gemeente. In sommige gemeenten volgt er automatisch een begeleiding van het OCMW, in andere gemeenten worden personen niet doorgestuurd naar het OCMW als ze reeds begeleiding van een andere dienst krijgen."

■ ja, OCMW waar persoon die nacht verbleef ■ ja, ander OCMW binnen de regio
■ ja, ander OCMW buiten de regio ■ neen ■ onbekend

Oekraïense vluchtelingen

- Cijfers geven aantal Oekraïense vluchtelingen weer die dak- of thuisloos zijn volgens ETHOS Light
- Voornamelijk geteld door OCMW
- Vooral vrouwen met kinderen
- 67 personen met een equivalent leefloon
- 12 personen met een inkomen uit vast of tijdelijk werk
- 48 personen met direct betrokken minderjarige kinderen

getelde personen **143**

79
volwassenen

64
kinderen

man

27,8%

vrouw

72,2%

X/?

0,0%

ETHOS Light categorie	Volwassenen # 79	%	Waarvan mannen %	Waarvan vrouwen %	Kinderen # 64	%
1- in openbare ruimte	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
2- in noodopvang	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
3- in opvang en tijdelijk verblijf	41	51,9	37,8	62,2	41	64,1
4- in instelling	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
5- in niet-conventionele ruimte (garage, tent,...)	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
6- bij familie of vrienden	38	48,1	18,9	81,1	23	35,9
7- in woning met dreigende uithuiszetting	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
situatie 28/10 onbekend, dak- of thuisloosheid bevestigd	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0

Reflecties tellende organisaties

01 PERSONEN IN OPENBARE RUIMTE IN BEELD

De telling brengt het aantal personen die in de openbare ruimte verblijven in beeld. Zij verblijven voornamelijk in de drie steden van de regio. Daarnaast werden 22 personen in noodopvang in de regio Midwest geteld (4 personen verbleven in noodopvang buiten de regio). Dit aantal is bijna even hoog als het aantal personen in de openbare ruimte.

02 BETROKKENHEID GEMEENTEN EN DIENSTEN

De betrokkenheid van de verschillende gemeenten en diensten was groot in de regio. Dit zorgt ervoor dat de dak- en thuisloze personen in de regio succesvol in kaart werden gebracht. De verschillen tussen de gemeenten onderling tonen enerzijds de verschillen tussen de meer stedelijke en de meer landelijke gemeenten aan en anderzijds de aanwezigheid van instellingen (bv. gevangenis en psychiatrisch ziekenhuis).

03 VEEL GROTE GEZINNEN MET KINDEREN

Bij 120 dak- en thuisloze personen (22%) zijn in totaal 244 minderjarige kinderen direct betrokken. De betrokken diensten vermoeden dat het vaak om grote gezinnen gaat. Van de 244 kinderen maakt 58% deel uit van een gezin met minstens 3 minderjarige kinderen.

04 GROTE GROEP TIJDELIJK BIJ FAMILIE OF VRIENDEN EN PERSONEN MET VERSLAVINGSPROBLEMATIEK

40% van de getelde personen woont tijdelijk in bij familie of vrienden. Dit gaat vaak over een erg instabiele en tijdelijke woonoplossing. Het hoge aantal kan wijzen op een gebrek aan aanbod voor dak- en thuisloze personen in deze regio.

Daarnaast valt ook het relatief hoge aantal personen met een vermoedelijke verslavingsproblematiek op in de regio (35%). Voor 15% van de getelde personen was een verslavingsproblematiek bovendien de aanleiding om dak- of thuisloos te worden.

05 1 OP 4 HEEFT INKOMEN UIT WERK

Ongeveer een op vier van de getelde personen heeft een inkomen uit vast of tijdelijk werk. De betrokken diensten schatten in dat deze personen slechts beperkt in contact komen met het OCMW, mogelijks wel voor budgetbeheer.